

ZAKON Br. 05/L-052**O TOPLOTNOJ ENERGIJI****Skupština Republike Kosova**

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosova,

Usvaja:

ZAKON O TOPLOTNOJ ENERGIJI**POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE****Član 1****Cilj**

1. Cilj ovog zakona je određivanje uslova za razvoj održivog i konkurentnog tržišta toplotne energije za grejanje/hlađenje, u slobodnoj tržišnoj privredi, na osnovu ekonomije slobodnog tržišta, zadovoljavanje potreba potrošača i zaštitu životne sredine; sigurno, održivo i efikasno snabdevanje toplotnom energijom za grejanje/hlađenje prostora, grejanje sanitarne i industrijske vode korisnici uživaju pravo da se priključe u sisteme toplotne energije i da se snabdevaju toplotnom energijom u skladu sa standardima i po ekonomskoj ceni.

2. Ovaj zakon je delimično u skladu sa Direktivom br. 2009/28/EC za promovisanje korišćenja energije iz obnovljivih izvora.

Član 2**Delokrug**

Ovim zakonom utvrđuju se uslovi i standardi za obavljanje energetske aktivnosti proizvodnje, distribucije i snabdevanja toplotnom energijom preko centralnih sistema za toplotnu energiju, organizacija tržišta toplotne energije i pristup mreži, kao i prava i obaveze subjekata koji posluju po ovom zakonu.

Član 3**Definicije**

1. Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu imaju sledeće značenje:

1.1. **Zajednička proizvodnja** – proces istovremene proizvodnje električne i toplotne energije iz energetske izvora, tokom istog tehnološkog procesa;

1.2. **Sertifikat o poreklu** – dokument elektronskog oblika koji izdaje Regulatorni ured za energetiku koji ima funkciju prodaje u cilju pružanja dokaza krajnjem potrošaču da je određeni deo toplotne energije proizveden od obnovljivih izvora;

1.3. **Neuređena cena** – cena za pružanje standardnih usluga, kojom se opterećuje potrošač, kao što je predviđeno ugovorom;

1.4. **Toplotna energija** – energija za grejanje/hlađenje prostora, sanitarne i industrijske vode koja se prenosi i distribuira vodom, parom ili gasovima dobijenim u postrojenjima za toplotnu energiju korišćenjem goriva, geotermalnih izvora, solarne energije, neiskorišćene toplotne energije kojom se snabdevaju potrošači preko centralnih sistema toplotne energije;

1.5. **Neiskorišćena toplotna energija** – toplotna energija proizvedena u pogonima tehnoloških procesa i termocentrala, koja se ne koristi, odnosno koja se gubi, a koja bi se povećanjem efikasnosti procesa mogla koristiti za grejanje/hlađenje;

1.6. **Toplotna energija iz otpada** – toplotnu energiju dobijenu sagorevanjem otpada a koja se može koristiti za grejanje/hlađenje;

1.7. **Fluid/tečnost prenosnik toplotne energije** – topla voda, para, zasićena para i ostale tečnosti ili gasovi koji se koriste za prenošenje toplotne energije preko distributivne mreže;

1.8. **snabdevanje** – prodaja ili preprodaja toplotne energije potrošaču;

1.9. **Javni snabdevač** – Energetsko preduzeće koje je Regulatorni ured za energetiku licencirao za javno snabdevanje;

1.10. **Javno snabdevanje** –snabdevanje krajnjih potrošača toplotnom energijom po uređenim tarifama u skladu sa ovim zakonom;

1.11. **Snabdevač** – termoenergetsko preduzeće licencirano za obavljanje delatnosti snabdevanja;

1.12. **Distributivni kodeks** – skup tehničkih pravila i procedura za upravljanje, održavanje, planiranje i razvoj distributivnog sistema, kao i priključenje na distributivni sistem toplotne energije;

1.13. **Merni kodeks** – skup pravila i procedura kojima se utvrđuje način očitavanja brojila, obračuna potrošene toplotne energije i fakturisanje u sektoru toplotne energije;

1.14. **Potrošač** – pravno ili fizičko lice koje se snabdeva toplotnom energijom, tako da potrošač može da bude ili krajnji potrošač ili fizičko ili pravno lice koje krajnjeg potrošača snabdeva toplotnom energijom;

1.15. **Krajnji potrošač** – potrošač toplotne energije za sopstvene potrebe;

1.16. **Potrošač sa prioriteto u snabdevanju** – potrošač koji ima prioritet u snabdevanju toplotnom energijom, kao što su bolnice, škole, vrtići kao i ostale institucije koje se mogu urediti podzakonskim aktom;

1.17. **Licenca** – dokumenat koji izdaje Regulatorni ured za energiju, koji omogućava imaoocu licence da obavlja delatnosti u energetskom sektoru za koje je neophodna

licenca u skladu sa odredbama zakona koji uređuju energetske sektor;

1.18. **Ministarstvo** – odgovarajuće ministarstvo za energetske sektor.

1.19. **Termoenergetska preduzeća** – subjekti koji obavljaju jednu ili više delatnosti proizvodnje, prenosa, distribucije i snabdevanja toplotnom energijom, na osnovu dodeljene licence, kao i proizvođači toplotne energije koji su priključeni na termoenergetski sistem, a koji su oslobođeni licence, kao što je propisano Zakonom o Regulatoru za energiju;

1.20. **Podstanica za toplotnu energiju** - oprema za promet i regulisanje odašiljanja toplotne energije, bez postrojenja za razmenu toplotne energije, koji je sastavni deo unutrašnjih instalacija krajnjih potrošača i smešten je u zgradi;

1.21. **Centralno grejanje/ hlađenje** – toplotna energija koja se prenosi tečnošću za prenos toplotne energije od proizvođača do potrošača kroz distributivnu mrežu za potrebe grejanja/hlađenja stambenog i poslovnog prostora na traženom nivou, kao i za grejanje sanitarne i industrijske vode;

1.22. **Vertikalno integrisano termoenergetsko preduzeće** - termoenergetsko preduzeće koje vrši proizvodnju, prenos, distribuciju i snabdevanje toplotnom energijom;

1.23. **Operater distributivnog sistema** - licencirano fizičko ili pravno lice odgovorno za rad, održavanje i razvoj sistema prenosa i distribucije toplotne energije;

1.24. **Merni uređaji** – instrumenti upisani u registar merne opreme koji su sertifikovani u Republici Kosovu, koji se koriste za merenje proizvedene, prenošene, distribuirane, isporučene i utrošene energije;

1.25. **Mesto isporuke** – toplotnu podstanicu iz koje se tečnost–prenosnik toplotne energije, eventualno i topla sanitarna voda, isporučuje krajnjem potrošaču i u kojoj se vrši merenje isporuke toplotne energije odgovarajućim mernim uređajima;

1.26. **Proizvodnja toplotne energije** – proizvodnja toplotne energije preduzeća koje je licencirano za ovu delatnost;

1.27. **Proizvođač** – pravno ili fizičko lice koje proizvodi toplotnu energiju;

1.28. **Mreža za distribuciju toplotne energije** – sistem cevovoda koji prenosi i distribuira toplotnu energiju od proizvođača do toplotnih podstanica (od mesta merenja primljene toplotne energije, do mesta merenja toplotne energije za snabdevanje, odnosno toplotne podstanice i brojlara toplotne energije);

1.29. **Sekundarna mreža toplotne energije** – sistem cevovoda, kao i prpratna oprema kojom se distribuira toplotna energija od mesta merenja toplotne energije za snabdevanje, odnosno podstanice, do konačnog potrošača;

1.30. **Sistem toplotne energije** – tehnički sistem sastavljen od postrojenja i uređaja za proizvodnju toplotne energije, od unutrašnjih i spoljnih instalacija, koje omogućuju snabdevanje toplotnom energijom i može biti nezavisan, zatvoren ili centralni sistem

toplotne energije;

1.31. **Nezavisni sistem toplotne energije** – Sistem toplotne energije koji se sastoji od kotla, brojila za toplotnu energiju i unutrašnjih instalacija, kojima upravlja i koje održava potrošač toplotne energije;

1.32. **Direktan sistem toplotne energije** – toplotni sistem koji može obuhvatati nekoliko industrijskih/komercijalnih ili stambenih objekata, koji imaju zajednički sistem toplotne energije, za koje nije potreban sporazum o koncesiji;

1.33. **Centralizovani sistem toplotne energije** – povezani sistem proizvodnje, prenosa, distribucije i snabdevanja toplotnom energijom koji je opisan u članu 4 ovog zakona;

1.34. **Sezona grejanja/hlađenja** – period snabdevanja potrošača toplotnom energijom u zavisnosti od spoljašnje temperature, koji je utvrđen pravilima Regulatornog ureda za energiju;

1.35. **Toplotna stanica** – deo mreže distribucije koja se koristi za transformaciju, uređivanje ili promet medijuma za prenos toplotne energije;

1.36. **Distribucija** – proces prenosa i distribucije toplotne energije kroz mrežu cevovoda do toplotnih podstanica potrošača;

1.37. **Normativna tarifa** – privremeni tarifni sistem za toplotnu energiju po kvadratnom metru površine koja se greje/hladi;

1.38. **Tarifa sa merenjem** – trajni tarifni sistem koji se zasniva na količini utrošene toplotne energije izmerene na mestu isporuke sa kojeg se snabdeva potrošač;

1.39. **Direktni toplovod za toplotnu energiju** – cevovod za centralno grejanje/hlađenje koji direktno povezuje objekte proizvođača sa potrošačem;

1.40. **Sanitarna topla voda** – topla voda za domaćinstva, zagrejana najmanje do temperature koja je određena higijenskim normama;

1.41. **Regulatorni ured za energetiku** – Nezavisna agencija koju je obrazovala Skupština Republike Kosova, u skladu sa Ustavom Republike Kosova.

2. Ostali pojmovi korišćeni u ovom zakonu imaju značenje koje je utvrđeno Zakonom o energiji, Zakonom o električnoj energiji, Zakonom o energetsom regulatoru i Zakonom o prirodnom gasu.

POGLAVLJE II CENTRALIZOVANI SISTEM TOPLOTNE ENERGIJE

Član 4

Centralizovani sistem toplotne energije

1. Centralizovani sistem toplotne energije obuhvata jedinicu za proizvodnju toplotne energije

licenciranog preduzeća, uključujući termoelektrane koje zajednički proizvode toplotnu energiju i distributivnu mrežu do mesta snabdevanja potrošača.

2. Proizvođači, uključujući i termoelektrane koje funkcionišu kao jedinice za zajedničku proizvodnju, mogu da snabdevaju toplotnom energijom istu mrežu za distribuciju toplotne energije.

3. Opština je nadležna za izradu planova i projekata za razvoj sektora toplotne energije na svojoj teritoriji.

Član 5

Aktivnosti u termoenergetskom sektoru

Aktivnosti u termoenergetskom sektoru, utvrđene ovim zakonom obavljaju se u skladu sa Zakonom o energetskom regulatoru i drugim relevantnim podzakonskim aktima koje je odobrio Regulatorni ured za energetiku.

Član 6

Razdvajanje

1. Vertikalno integrisana termoenergetska preduzeća obavljaju delatnost proizvodnje, prenosa, distribucije i snabdevanja sa razdvojenim funkcijama. Prenos informacija između ovih razdvojenih delatnosti je zabranjena, osim ako su te informacije potrebne za izvršenje obaveza javnog snabdevača.

2. Termoenergetska preduzeća licencirana za delatnost proizvodnje, prenosa, distribucije i snabdevanja razdvajaju svoje interne račune u cilju izbegavanja diskriminacije i narušavanja konkurencije.

3. Vertikalno integrisana termoenergetska preduzeća vode odvojeno računovodstvo za aktivnosti snabdevanja potrošača regulisanim tarifama i neregulisanim cenama, kao i za aktivnosti koje se ne odnose na toplotnu energiju.

POGLAVLJE III

PROIZVODNJA TOPLLOTNE ENERGIJE

Član 7

Proizvodnja toplotne energije

Toplotnu energiju proizvode energetska preduzeća koja poseduju licencu za proizvodnju, koju je izdao Regulatorni ured za energetiku ili pravna i fizička lica koja nisu obavezna da poseduju dozvolu u skladu sa Zakonom o energetskom regulatoru .

Član 8

Prava proizvođača toplotne energije

1. Proizvođač toplotne energije ima pravo:

1.1. da u toku procesa proizvodnje toplotne energije koristi one primarne energetske resurse koje smatra prikladnim, pod uslovom da su u skladu sa tehničkim, tehnološkim, ekološkim i zahtevima i standardima za energetske efikasnost;

1.2. da odgovarajuća postrojenja priključi na mrežu distribucije u skladu sa uslovima predviđenim ovim zakonom, kao i pravilima i odgovarajućim kodeksima koje je usvojio Regulatorni ured za energetiku;

1.3. da sklopi ugovor o prodaji toplotne energije pod uslovima utvrđenim ovim zakonom i relevantnim propisima koje je doneo Regulatorni ured za energetiku;

1.4. da vrši prenos toplotne energije kroz distributivnu mrežu, i

1.5. da se opremi brojlama za merenje toplotne energije, koja ulaze u distributivnu mrežu, predviđenim Mernim kodom, kao i da fakturiše i naplaćuje račune koji su utvrđeni ugovorima o svim prodajama toplotne energije.

Član 9

Obaveze proizvođača toplotne energije

1. Proizvođač toplotne energije je dužan da:

1.1. obavlja delatnost u skladu sa uslovima licence koji su predviđeni Zakonom o energetske regulatoru kao i drugim relativnim zakonima;

1.2. obavlja delatnost u skladu sa relevantnim zakonima i propisima o zaštiti životne sredine u cilju da se osigura kontinuirana kontrola nad uticajima na životnu sredinu.

2. Za merenje toplotne energije proizvođači koriste odgovarajuće merne uređaje, u skladu sa tehničkim zahtevima i drugim uslovima koji su utvrđeni u Mernim kodom.

3. Proizvođač toplotne energije sa instaliranim kapacitetom od preko 1 MW_t čuva podatke o svakom satu rada postrojenja u periodu od pet (5) godina. Ovi podaci obuhvataju podatke o raspoloživim proizvodnim kapacitetima i namenskim rezervama, uključujući, ali ne ograničavajući se samo na vreme i obim ostvarene proizvodnje.

Član 10

Obaveze proizvođača da isporučuju toplotnu energiju

Proizvođači toplotne energije sa kapacitetom preko 1 MW_t koji su postojali i bili u funkciji na dan stupanja na snagu ovog zakona, dužni su da prodaju proizvedenu toplotnu energiju javnom snabdevaču po regulisanim tarifama, u skladu Zakonom o energetske regulatoru, ukoliko je javnom snabdevaču ta energija potrebna za ispunjavanje obaveza javnog snabdevača.

Član 11

Zalihe goriva

1. Proizvođač toplotne energije zadužen za obaveze javnog snabdevanja mora da održava minimalne zalihe goriva, po potrebi i poveća u cilju održavanja kontinuirane proizvodnje kako

bi obezbedio stabilno snabdevanje potrošača.

2. Troškovi održavanja minimalnih zaliha goriva i rezervnog proizvodnog kapaciteta vode se kao operativni troškovi proizvođača koji je dužan da održava te zalihe.

3. Ministarstvo donosi podzakonski akt u vezi sa vrstom i količinom minimalnih rezervi goriva ili rezervnog proizvodnog kapaciteta.

POGLAVLJE IV

NEISKORIŠĆENA TOPLOTNA ENERGIJA, OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE I ZAJEDNIČKA PROIZVODNJA

Član 12

Neiskorišćena toplotna energija, obnovljivi izvori energije i zajednička proizvodnja

1. Termoenergetsko preduzeće koje za proizvodnju toplotne energije koristi neiskorišćenu toplotnu energiju dobijenu od obnovljivih izvora energije ili otpada, kao i zajedničku proizvodnju toplotne i električne energije, ima pravo da od Regulatornog ureda za energetiku traži izdavanje sertifikata o poreklu.

2. Javni snabdevač daje prioritet otkupu toplotne energije za koju je izdat sertifikat o poreklu, pod uslovom da troškovi toplotne energije ne povećaju cenu grejanja na neodrživi nivo.

3. Od javnog snabdevača se traži da otkupi celokupnu količinu toplotne energije za koju je izdat sertifikat o poreklu po regulisanoj ceni u cilju ispunjenja potreba za potrošnjom grejanja, osim one količine za koju je proizvođač zaključio ugovor u skladu sa odredbama ovog zakona.

4. Regulatorni ured za energetiku će sklapati aranžmane u cilju nadoknade dodatnih troškova sa kojima se suočava javni snabdevač zbog otkupa toplotne energije proizvedene iz obnovljivih izvora.

Član 13

Sertifikat o poreklu

1. Na zahtev proizvođača, Regulatorni ured za energetiku izdaje sertifikat o poreklu, koji:

1.1. sertifikuje kapacitet proizvođača toplotne energije koji koristi obnovljive izvore energije, gradski otpad, zajedničku proizvodnju toplotne i električne energije, kao i neiskorišćenu toplotnu energiju;

1.2. određuje rokove za dostavljanje informacija i izjava Regulatornom uredu za energetiku.

Član 14

Mere za proizvodnju toplotne energije iz obnovljivih izvora

1. Ministarstvo, podzakonskim aktom određuje mere za proizvodnju termalne energije od obnovljivih izvora energije, uključujući ciljeve za proizvodnju termalne energije upotrebom

obnovljivog izvora energije ili otpada i zajedničku proizvodnju termalne i električne energije, kao i neiskorišćene termalne energije, kao procenat ukupne godišnje proizvodnje za svakog proizvođača tokom perioda od deset (10) godina.

2. Regulatorni ured za energetiku može odrediti posebne i povoljne uslove za prioritetnu kupovinu termalne energije proizvedene od obnovljivih izvora i zajedničke proizvodnje električne i termalne energije, imajući u vidu da cena termalne energije bude na opravdanom nivou i pristupačna za potrošače.

POGLAVLJE V DISTRIBUCIJA TOPLOTNE ENERGIJE

Član 15

Odgovornosti operatera distributivnog sistema

1. O distributivnoj mreži se stara operater sistemom distribucije koji poseduje licencu za obavljanje delatnosti distribucije toplotne energije.

2. Operater distribucije sistema na određenoj teritoriji koja je pokrivena distributivnom mrežom, obavlja, i sledeće usluge:

2.1. upravlja distributivnom mrežom;

2.2. održava mrežu i objekte u skladu sa tehničkim zahtevima;

2.3. usklađuje svoje projekte sa projektima za ekonomski i urbani razvoj opštine;

2.4. predviđa potražnju za toplotnom energijom u skladu sa svojim projektima za ekonomski i urbani razvoj opštine;

2.5. kontinuirano i sigurno prenosi toplotnu energiju kroz distributivnu mrežu;

2.6. pruža korisnicima mreže informacije koje su im potrebne za efikasan pristup mreži, kao i o drugim pratećim uslugama.

3. Operater distribucije sistema u okviru svoje delatnosti:

3.1. razmatra plan za projekte za proširenje distributivne mreže u skladu sa parametrima za ekonomski i urbani razvoj opštine;

3.2. priprema godišnje, kratkoročne i dugoročne planove za razvoj distributivne mreže i koordinira projekte sa ministarstvom i opštinama;

3.3. saraduje sa ministarstvima i opštinama u pripremi planova, programa i razvojnih strategija;

3.4. stavlja na raspolaganje preduzećima za proizvodnju toplotne energije svoje planove i studijske analize.

4. Operater distribucijom sistema dopušta drugom proizvođaču toplotne energije da se priključi na sistem distributivne mreže ukoliko su ispunjeni tehnički uslovi i drugi zahtevi koji su predviđeni odredbama ovog zakona i drugim odgovarajućim aktima.
5. Proširenje i rekonstrukcija mreže za distribuciju toplotne energije od tačke isporuke do proizvođača toplotne energije je u nadležnosti operatera sistema distribucije .
6. Operater sistemom distribucije priključuje na distributivnu mrežu svakog proizvođača koji proizvodi toplotnu energiju iz obnovljivih izvora i zajedničke proizvodnje.
7. Uslovi i procedure za priključenje na distributivnu mrežu regulišu se distributivnim kodeksom.
8. Operater sistemom distribucije posluje u skladu sa transparentnim i ne diskriminatorским procedurama i zasnovanim na principima tržišne ekonomije.
9. Operater sistemom distribucije je obavezan da instalira opremu za merenje toplote, koja omogućava redovno očitavanje potrošene energije.

Član 16 **Čuvanje informacija**

1. Operater sistemom distribucije čuva tajnost komercijalno osetljivih informacija obezbeđenih tokom obavljanja njihove delatnosti kao i diskriminatorно sprečava razotkrivanje informacija o svojim aktivnostima koje mogu pružiti komercijalnu prednost.
2. Nezavisno od stava 1. ovog člana, ministarstvo ili Regulatorni ured za energetiku mogu tražiti od operatera sistemom distribucije poverljive informacije neophodne za obavljanje njihovih funkcija, ovlašćenja, dužnosti i odgovornosti.

POGLAVLJE VI **SNABDEVANJE TOPLOTNOM ENERGIJOM**

Član 17 **Delatnost snabdevanja toplotnom energijom**

1. Snabdevanje toplotnom energijom predstavlja delatnost prodaje i preprodaje toplotne energije potrošačima.
2. Snabdevanje toplotnom energijom vrši javni snabdevač, drugi snabdevači i proizvođači toplotne energije.

Član 18 **Javno snabdevanje**

1. Snabdevanje potrošača toplotnom energijom vrši javni snabdevač koji poseduje odgovarajuću licencu koju izdaje Regulatorni ured za energiju.

2. Javni snabdevač će izvršavati obavezu javne usluge snabdevanja potrošača toplotnom energijom po regulisanim tarifama u skladu sa Zakona o energetsom regulatoru.

Član 19

Prava i odgovornosti javnog snabdevača

1. Javni snabdevač ima sledeća prava i obaveze:

1.1. da snabdeva potrošače toplotnom energijom isključivo uređenim tarifama, u skladu sa uslovima i zahtevima licence predviđenim Zakonom o energetsom regulatoru;

1.2. da otkupljuje toplotnu energiju po regulisanim tarifama od proizvođača toplotne energije u skladu sa članom 10. ovog zakona i u skladu sa odgovarajućim odredbama Zakona o energetsom regulatoru;

1.3. da otkupljuje toplotnu energiju od drugih proizvođača po neregulisanim cenama;

1.4. da priprema i dostavlja račune i da naplaćuje račune od svojih potrošača;

1.5. da prioritarno otkupljuje toplotnu energiju za koju je Regulatorni ured za energetiku izdao sertifikat o poreklu u skladu sa propisima koje je doneo Regulatorni ured za energetiku;

1.6. da uspostavi potrebne mehanizme za podržavanje siromašnih potrošača nakon konsultacija sa Regulatornim uredom za energetiku;

1.7. da priprema, dostavlja i naplaćuje račune od svojih potrošača i drugih energetskih preduzeća. Fakturisanje i naplatu nadgleda Regulatorni ured za energetiku, u skladu sa Zakonom o energetsom regulatoru ili drugim primenljivim zakonima, kao i njihovim licencama, kodeksima ili propisima koje donese.

2. Kada je Regulatorni ured za energetiku odredio javnog snabdevača kao snabdevača poslednje alternative, on je dužan da te dužnosti obavlja na način koji je utvrđen u licenci i ima pravo na povraćaj svih dodatnih troškova koji su nastali kao rezultat obavljanja tih dužnosti.

3. Javni snabdevač je dužan da pruža redovne informacije svojim potrošačima u vezi pitanja koja se odnose na njihovo snabdevanje toplotnom energijom, uključujući i informacije o gorivu, ekološkim pitanjima i informacije o pravima potrošača u rešavanju sporova i žalbe.

Član 20

Ugovorni odnosi i transakcije

1. Javni snabdevač i proizvođači sklapaju dugoročni sporazum ili ugovor o kupoprodaji toplotne energije u trajanju kojim se garantuje dovoljna isporuka.

2. Sporazum ili ugovor o kupoprodaji toplotne energije sadrži sledeće elemente:

2.1. trajanje isporuke;

- 2.2. tehničke uslove i kvalitet isporuke;
  - 2.3. plan isporuke i prijema;
  - 2.4. odgovornosti za isporuku i prijem;
  - 2.5. cenu i druge finansijske elemente;
  - 2.6. plaćanje za isporuku; i
  - 2.7. sankciju za nepoštovanje – neispunjenje ugovora.
3. Ugovor o dugoročnoj kupoprodaji termičke energije se sklapa za period od jedne (1) do pet (5) godina, uz mogućnost produženja.
4. Ugovor na osnovu ovog člana odobrava i nadzire Regulatorni ured za energetiku.
5. Javni snabdevač sklapa ugovor o snabdevanju toplotnom energijom sa svim potrošačima, uključujući i krajnje potrošače, u skladu sa pravilima koja donosi Regulatorni ured za energetiku kao i članom 25. ovog zakona.
6. Transakcije između sledećih kategorija obavljaju se po regulisanim cenama za:
- 6.1. javne proizvođače i dobavljače, u skladu sa članom 10. ovog zakona;
  - 6.2. javne snabdevače i krajnjeg potrošača priključenog na distributivnu mrežu;
  - 6.3. javnog snabdevača i Operatera sistema distribucije, u svrhu nadoknade tehnoloških troškova prenosa i distribucije toplotne energije i gubitaka korišćenjem odgovarajuće distributivne mreže.
7. Javni snabdevač, u periodu od najmanje pet (5) godina stavlja na raspolaganje relevantne podatke koji se odnose na sve transakcije ugovora o otkupu toplotne energije i snabdevanju toplotnom energijom; ovi podaci se stavljaju na raspolaganje na zahtev Regulatornog ureda za energetiku i drugih relevantnih organa u skladu sa važećim zakonodavstvom.
8. Regulatorni ured za energetiku preduzima sve neophodne mere da osigura da su dostavljene informacije i podaci pouzdani. Neki od ovih podataka i informacija mogu se staviti na raspolaganje relevantnim učesnicima u termoenergetskom sektoru uz poštovanje poverljivosti osetljivih poslovnih informacija.

Član 21

Sekundarna mreža toplotne energije

1. Termoenergetska preduzeća mogu da sklope ugovor sa svojim potrošačem o instalaciji, servisiranju, održavanju i proširenju sekundarne mreže od izlaza sa mesta isporuke.
2. Formu i sadržaj ugovora odobrava Regulatorni ured za energetiku.

3. Termoenergetsko preduzeće održava i vodi zasebno računovodstvo i tekuće račune za delatnosti koje su utvrđene u stavu 1. ovog člana.

Član 22

Odgovornost za sekundarni sistem

1. Upravljanje sekundarnim sistemom toplotne energije u zgradama za javnu upotrebu ili u privatnim objektima vrše administrator ili udruženje vlasnika, koji su odgovorni za upravljanje i održavanje neuređenog sistema od lokacije snabdevanja sporednog sistema, u skladu sa odnosnim zakonodavstvom.

2. Ukoliko zgrada koja je u zajedničkom ili delimičnom posedu, bez osnivanja stambenog udruženja, ima nekoliko potrošača toplotne energije, postojeće termoenergetsko preduzeće radi i održava sekundarni sistem na osnovu sklopljenog sporazuma sa stanarima zgrade po tarifama koje određuje Regulatorni ured za energetiku.

3. Termoenergetsko preduzeće zasebno fakturiše troškove rada i održavanje sekundarnog sistema, po tarifama Regulatornog ureda za energetiku.

Član 23

Potrošači sa prioritetom u snabdevanju toplotnom energijom

1. Snabdevanje prioritetnih potrošača toplotnom energijom mogu vršiti sva lica koja poseduju licencu za snabdevanje toplotnom energijom koju je izdao Regulatorni ured za energetiku.

2. Uslove i rokove licence za snabdevanje prioritetnih potrošača toplotnom energijom određuje Regulatorni ured za energetiku, njima se traži da snabdevač bude finansijski stabilan subjekat i da poseduje ugovore o otkupu toplotne energije, kojima se podržava delatnost snabdevanja.

3. Termoenergetsko preduzeće licencirano za snabdevanje potrošača, pored prava vlasnika licence za javno snabdevanje ima i sledeća pravo:

3.1. da prioritetne potrošače snabdeva toplotnom energijom po neregulisanim cenama;

3.2. da od proizvođača otkupljuje toplotnu energiju po neregulisanim cenama;

3.3. da otkupljuje i prodaje toplotnu energiju drugim snabdevačima po neregulisanim cenama, kao i da otkupljuje toplotnu energiju od javnog snabdevača u skladu sa odredbama čl. 18. 19. i 20. ovog zakona i

3.4. da fakturiše i naplaćuje račune za snabdevanje toplotnom energijom prioritetnim potrošačima i drugim snabdevačima.

4. Termoenergetsko preduzeće licencirano za snabdevanje, koje toplotnom energijom snabdeva i prioritetne potrošače, preduzeće potrebne mere za zaštitu potrošača i dužno je da efikasno razmatra sve žalbe svojih potrošača. Razmatranje žalbi nadgleda Regulatorni ured za energetiku u skladu sa Zakonom o energetskom regulatoru i drugim primenljivim zakonima, kao i relevantnim odredbama licence, kodeksa i pravila koja je doneo Regulatorni ured za energetiku.

5. Termoenergetsko preduzeće licencirano za snabdevanje, koje toplotnom energijom snabdeva i prioritetne potrošače dužno je da svojim potrošačima pruža redovne informacije u vezi sa pitanjima koja se odnose na njihovo snabdevanje toplotnom energijom, uključujući i informacije o gorivu, ekološkim pitanjima i informacije o pravima potrošača za rešavanje sporova i žalbi.

6. Termoenergetsko preduzeće licencirano za snabdevanje, koje toplotnom energijom snabdeva i prioritetne potrošače, najmanje pet (5) godina stavlja na raspolaganje relevantne podatke koji se odnose na sve transakcije po ugovorima o otkupu toplotne energije i snabdevanju toplotnom energijom; ovi podaci se stavljaju na raspolaganje na zahtev Regulatornog ureda za energetiku i drugih relevantnih organa u skladu sa važećim zakonodavstvom.

7. Regulatorni ured za energetiku preduzima sve neophodne mere da osigura da su dostavljene informacije i podaci pouzdani. Pojedini elementi ovih podataka i informacija mogu se staviti na raspolaganje relevantnim učesnicima u termoenergetskom sektoru uz poštovanje poverljivosti osetljivih poslovnih informacija.

8. Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo obrazovanja zasebno sastavljaju listu institucija koje imaju prednost u neprekidnom snabdevanju toplotnom energijom.

Član 24

Direktni toplovodi

1. Termoenergetika preduzeća, odnosno proizvođači toplotne energije mogu da povežu svoja postrojenja sa postrojenjima podređenih jedinica, odnosno postrojenjima potrošača direktnim toplovodima radi njihovog snabdevanja toplotnom energijom.

2. Svi potrošači imaju pravo da se snabdevaju toplotnom energijom preko direktnih toplovoda proizvođača ili drugog preduzeća za snabdevanje toplotnom energijom, ukoliko je to moguće sa tehničkog i ekonomskog aspekta.

3. Regulatorni ured za energetiku na objektivni i ne diskriminatorni način odlučuje o kriterijumima za dodelu odobrenja za izgradnju direktnog toplovoda.

4. Regulatorni ured za energetiku daje odobrenje za izgradnju direktnih toplovoda u skladu sa Zakonom o energetskom regulatoru

5. Ukoliko se potrošač snabdeva preko direktnog toplovoda, to neće uticati na njegovo pravo da zaključi ugovor sa izabranim snabdevačem i prijema isporuke preko distributivnog sistema u skladu sa odredbama ovog zakona.

POGLAVLJE VII

PRAVA I OBAVEZE POTROŠAČA

Član 25

Ispunjavanje uslova

1. Potrošač koji se nalazi na području koje pokriva termoenergetsko preduzeće, ima pravo da se snabdeva ukoliko ispunjava sledeće uslove:

- 1.1. ako je vlasnik ili je ovlašćen da posluje i koristi celokupnu ili samo jedan deo interne sekundarne mreže i ako ispunjava tehničke i operativne zahteve sigurnosti;
  - 1.2. ako ispunjava uslove za priključenje na distributivnu mrežu, i
  - 1.3. ako je potpisao pismeni ugovor sa snabdevačem.
  - 1.4. ako je obezbedio pristup za postavljanje opreme za merenje grejanja.
2. U zoni pokrivenoj distributivnom mrežom toplotne energije, potrošač ima pravo na priključak, ukoliko ispunjava uslove u skladu sa odgovarajućim kodeksima koje je doneo Regulatorni ured za energetiku.
3. Termoenergetsko preduzeće može privremeno da odbije da priključi potrošača na sistem termičke energije, ukoliko utvrdi da objekat, oprema ili distributivna mreža ne ispunjavaju tehničke standarde ili druge uslove u skladu sa zakonima na snazi i ekonomskom opravdanošću.
4. Potrošač se pismenim putem obaveštava o razlozima odbijanja priključenja na sistem toplotne energije.
5. Ukoliko se potrošač ilegalno priključi ili neovlašćeno interveniše u sistem toplotne energije, u tom slučaju snosi odgovornost, u skladu sa odgovarajućim podzakonskim aktima;
6. U slučaju da potrošač postupcima predviđenim u stavu 5. ovog člana prouzrokuje štetu Operatoru sistemom distribucije dužan je da nadoknadi tu štetu.
7. Potrošač je dužan da obezbedi besplatan prostor za ugradnju uređaja na mestu isporuke i slobodan pristup radnicima termoenergetskog preduzeća za kontrolu tih uređaja.
8. Potrošač je obavezan da obezbedi postavljanje opreme za merenje grejanja u unutrašnjim stambenim ili komercijalnim prostorima, za očitavanje sa daljine i slobodan pristup radnicima preduzeća za toplotnu energiju za kontrolu i održavanje opreme.

Član 26

Ugovor i procedura fakturisanja

1. Snabdevanje krajnjeg potrošača toplotnom energijom se vrši na osnovu ugovora sklopljenog u skladu sa pravilima Regulatornog ureda za energetiku .
2. Potrošač je dužan da plaća račune za toplotnu energiju, a procedure fakturisanja, naplate i sankcije u slučaju neplaćanja sprovode se u skladu sa odgovarajućim pravilima.

Član 27

Obustava isporuke, isključenje i priključenje potrošača

1. Snabdevač može privremeno da obustavi snabdevanje potrošača toplotnom energijom u skladu sa pravilima i odgovarajućim kodovima.

2. O obustavi isporuke, snabdevač pismeno obaveštava potrošača. U tom obaveštenju snabdevač navodi razloge i vreme trajanja obustave isporuke termalnom energijom i mere koje će preduzeti za obustavu snabdevanja.
3. Snabdevač može da privremeno obustavi pružanje usluga potrošaču, ako potrošač ne ispuni svoje ugovorne obaveze, uključujući i tehničke popravke kvarova koji su se desili na mreži i opremi za merenje ili drugoj opremi za grejanje instaliranoj unutar prostora potrošača
4. Privremeno isključenje može da traje do petnaest (15) dana, u slučaju da se u tom roku ne otklone uzroci koji su doveli do privremenog isključenja, snabdevač ima pravo da trajno isključi potrošača a troškovi priključenja padaju na teret potrošača.
5. Termoenergetsko preduzeće ponovo priključuje potrošača na termoenergetski sistem u roku od tri (3) dana od trenutka ispunjenja obaveze i otklanjanja uzroka za obustavu.
6. Za potrošače, pravila za obustavu će biti navedeni u ugovoru o isporuci sa snabdevačem.
7. Ukoliko se isporuka toplotne energije potrošaču obustavi bez krivice potrošača, potrošaču će se nadoknaditi šteta koju utvrdi odgovarajuća nadležna komisija koju obrazuje preduzeće za toplotnu energiju.
8. U slučaju nekompenzacije, prema stavu 7. ovog člana, nezadovoljna strana ima pravo žalbe u Kancelariji regulatora za energiju, prema Zakonu o energetsom regulatoru.

POGLAVLJE VIII PRISTUP MREŽI

Član 28 Pravo na pristup

1. Operater sistemom distribucije dozvoljava svakom proizvođaču, dobavljaču ili potrošaču pristup sistemu toplotne energije u skladu sa podzakonskim aktima koje donosi Regulatorni ured za energetiku.
2. Operater sistemom distribucije objavljuje uslove za pristup mreži i cene koje je odobrio Regulatorni ured za energetiku.

Član 29 Odbijanje zahteva

1. Operater sistemom distribucije može da odbije zahtev potrošača za priključenje na termoenergetski sistem, ukoliko nema potreban kapacitet za distribuciju. Odbijanje zahteva za priključenje na termoenergetski sistem treba pismeno obrazložiti, u roku od trideset (30) dana od dana podnošenja zahteva za priključenje.
2. Lice kojem je iz bilo kog razloga odbijen pristup termoenergetskoj mreži, ima pravo da podnese žalbu u roku od petnaest (15) dana od dana pismenog obaveštenja.

3. Žalba se podnosi Regulatornom uredu za energetiku koja je dužna da donese odluku o žalbi u roku od trideset (30) dana od dana podnošenja žalbe.

4. Ukoliko se potrošačima ili proizvođačima koji žele da zaključe ugovor sa potrošačima ne odobri pristup distributivnoj mreži, u tom slučaju oni mogu da podnesu zahtev Energetskoj regulatornoj kancelariji za izgradnju direktnog toplovoda za snabdevanje toplotnom energijom.

POGLAVLJE IX MERENJE I OPREMA ZA MERENJE

Član 30 MERENJE I OPREMA ZA MERENJE

1. Snabdevanje toplotnom energijom meri se mernim uređajima, dok se instaliranje, funkcionisanje, održavanje ili zamena mernih uređaja vrši u skladu sa Kodom merenja.

2. Potrošena toplotna energija, se mernim uređajima koji su vlasništvo operatera sistemom distribucije.

3. Kod konačnog individualnog potrošača – individualnih objekata stanovanja ili komercijalnih objekata – oprema za merenje mora se postaviti u tački snabdevanja, što bliže granice vlasništva potrošača.

4. Kod konačnih individualnih potrošača u kolektivnim objektima stanovanja ili komercijalnim objektima, uređaje za merenje treba postaviti u prostoru svakog potrošača, ako je tehnički moguće i da se očitavanje vrši bez potrebe pristupa u prostoru stanovanja potrošača.

5. Granica vlasništva, odgovornosti za toplotne objekte, mesto za postavljanje uređaja za merenje i svi ostali aspekti merenja definišu se Kodom merenja.

POGLAVLJE X TEHNIČKI KODEKSI

Član 31 Tehnička pravila

1. Kodeksi iz člana 3. ovog zakona sadrže tehnička pravila kojima se utvrđuju minimalne tehničke projekcije, operativni zahtevi i standardi za toplotnu energiju za:

1.1. priključenje opreme potrošača na instalacije distributivnog sistema i direktni toplovod toplotne energije;

1.2. strukturu stanica za isporuku toplotne energije, uređaja i toplovodne mreže;

1.3. upravljanje termoenergetskim sistemom;

1.4. održavanje i razvoj distributivne mreže;

1.5. upravljanje distributivnom mrežom;

1.6. merenje toplotne energije, uključujući i principe merenja, obračuna, način i lokaciju brojila (mernih uređaja), rokove i procedure za inspekciju, kalibraciju i očitavanje brojila, razvoj i održavanje baze podataka koja sadrži registrovane podatke bilo kog komercijalnog mernog uređaja.

2. Kodekse navedene u članu 3. izrađuju termoenergetska preduzeća, a odobrava Regulatorni ured za energetiku.

POGLAVLJE XI NADZOR

Član 32

Nadzor i administrativna inspekcija

Administrativni nadzor sprovođenja ovog zakona i drugih propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Inspektorat za energetiku koji deluje u sklopu ministarstva.

Član 33

Ovlašćenja Inspektorata za energetiku

1. Ukoliko inspektori prilikom inspekcije utvrde da energetski subjekat ne izvršava usluge u skladu sa odredbama ovog zakona i primenljivim standardima koji se zahtevaju tehničkim kodeksima, pored ovlašćenja utvrđenih shodno važećem zakonodavstvu, imaju i sledeća ovlašćenja:

1.1 nalažu otklanjanje uočenih nepravilnosti i utvrđivanje datuma za njihovo otklanjanje;

1.2. zabranjuju izgradnju proizvodnog objekta bez građevinske dozvole;

1.3. nalažu obustavljanje dalje izgradnje, odnosno obustavljanje snabdevanja toplotnom energijom ili korišćenje toplotne energije, ukoliko ti objekti nisu sagrađeni, ne koriste se ili ne održavaju u skladu sa odobrenim ili sertifikovanim dokumentima posebnim tehničkim propisima ili drugo i to predstavlja neposrednu pretnju za stabilnost i sigurnost energetskih objekata, zdravlja ili život i bezbednost saobraćaja ili zgrada koje se nalaze uz ove objekte.

POGLAVLJE XII KAZNE NE ODREDBE

Član 34

Novčane kazne

1. Novčanom kaznom u iznosu od dve hiljade (2.000.00) do deset hiljada (10.000.00) evra

kazniće se termoenergetsko preduzeće ukoliko:

- 1.1. ugovori prodaju toplotne energije sa potrošačima bez saglasnosti energetskog preduzeća koje vrši distribuciju toplotne energije;
- 1.2. vrši distribuciju ili snabdevanje toplotnom energijom bez licence;
- 1.3. ne uspeva da pruža usluge u skladu sa propisanim uslovima i odgovarajućim pravilima i ne razmatra žalbe potrošača;
- 1.4. stvara i izdvaja troškove proizvodnje i distribucije toplotne energije u suprotnosti sa metodologijom tarifa koju je propisao Regulatorni ured za energetiku;
- 1.5. ne dopušta pristup distributivnoj mreži u skladu sa opštim uslovima za snabdevanje toplotnom energijom;
- 1.6. dobilo pravo na obavljanje energetskih aktivnosti za distribuciju toplotne energije ali nije obezbedilo sigurno snabdevanje toplotnom energijom;
- 1.7. pruža usluge snabdevanja toplotnom energijom bez dozvole Regulatornog ureda za energetiku;
- 1.8. priključi objekat bez građevinske dozvole ili nekog drugog relevantnog dokumenta kojim se dopušta izgradnja tog građevinskog objekta;
- 1.9. ne postupa u skladu sa odlukom inspektora.

2. Novčanom kaznom za prekršaj u iznosu od trista (300.00) do hiljadu (1.000.00) evra kazniće se odgovorno lice energetskog preduzeća koje je prekršilo odredbe ovog zakona.

3. Osim izrečene novčane kazne, energetskom preduzeću se može zabraniti obavljanje energetskih aktivnosti do jedne (1) godine ukoliko je u toku godine izvršilo dva (2) ili više prekršaja propisana ovim članom. Takođe, nadležnom licu preduzeća se može zabraniti bavljenje istim aktivnostima do jedne (1) godine.

4. Svi prihodi koji proističu iz ovog člana se prenose u budžet Republike Kosova.

POGLAVLJE XIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 35

Obaveza instaliranja uređaja i uspostave poslovnih odnosa

1. Operator distributivnog sistema ugrađuje merne uređaje za potrošače koji su priključeni na termoenergetski sistem u roku od pet (5) godine od stupanja na snagu ovog zakona.
2. Operater distributivnim sistemom otkupljuje od potrošača merne uređaje koji su u vlasništvu

potrošača, prema trenutnoj tržišnoj vrednosti u roku od pet (5) godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

3. Ukoliko operater distributivnim sistemom, iz razloga standardizacije i unifikacije, opravdano ugradi svoje merne uređaje radi zamene postojećih, nije dužan da otkupi uređaje u skladu sa stavom 2. ovog člana.

4. U skladu sa ovim zakonom stvaraju se poslovni odnosi između snabdevača i potrošača u skladu sa podzakonskim aktima koje je doneo Regulatorni ured za energetiku.

5. Snabdevač priprema i predlaže komercijalni ugovor za snabdevanje potrošača toplotnom energijom, prema odredbama ovog i člana 20 ovog Zakona i vodi registar potrošača i svih validnih ugovora.

6. U slučaju da se ugovor o snabdevanju ne zaključi u roku iz ovog člana krivicom potrošača, snabdevač će isključiti potrošača zbog toga što se na nezakonit način snabdeva toplotnom energijom.

7. Za potrošače koji nemaju uređaje za merenje, do postavljanja opreme, u skladu sa stavom 1. ovog člana, primenjuju se normativne tarife.

8. Ukoliko na dan stupanja na snagu ovog zakona, mesto isporuke nije opremljeno mernim uređajima, potrošač koji je priključen na mestu isporuke, fakturisaće se po normativnoj tarifi srazmerno ukupnoj površini objekta potrošača.

9. Najkasnije trideset (30) dana od dana kada operater sistemom distribucije ugradi merne uređaje na lokaciji snabdevanja, potrošač koji je priključen na ovoj lokaciji snabdevanja fakturiše se u skladu sa tarifom za energiju potrošenu u godini u kojoj je brojač ugrađen.

10. U objektima sa više individualnih potrošača toplotne energije, fakturisanje pojedinačnih potrošača za potrošnju izmerenu na lokaciji snabdevanja, vrši se srazmerno sa površinom stambenog prostora svakog krajnjeg potrošača.

11. Instalacije toplotne energije se u novim objektima projektuju za svaki stan i poslovni prostor zasebno. O ovome vode računa, odgovarajuće institucije koje izdaju građevinske dozvole.

Član 36

Prelazne odredbe

1. Dvanaest (12) meseci od stupanja ovog zakona na snagu sva pod zakonska akta, odluke, pravila i druga dokumenta usvojena ili proglašena u skladu sa Zakonom br. 03/L-116 o centralnom grejanju treba da se usaglase sa ovim zakonom.

2. Za sprovođenje ovog Zakona, ministarstvo i Regulatorni ured za energetiku, donose podzakonska akta u roku od šest (6) meseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 37
Odredbe o prestanku važenja

Stupanjem na snagu ovog Zakona, stavlja se van snage Zakon br. 03/-116 o centralnom grejanju.

Član 38
Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaestog (15) dana od dana objavljivanja u Službenom listu Republike Kosova.

Proglašeno Ukazom Br. DL-045-2015, dana 29.12.2015, od strane Predsednice Republike Kosova Atifete Jahjaga